

HAVÂLE AKDİ

الحوالة: هِيَ جَائِزَةٌ بِالذُّيُونِ دُونَ الْأَعْيَانِ، وَتَصِحُّ بِرِضَا الْمُحِيلِ وَالْمُحْتَالَ
وَالْمُحَالَ عَلَيْهِ، وَإِذَا تَمَّتِ الْحَوَالَةُ بَرِيءٌ (ز) الْمُحِيلُ حَتَّى لَوْ مَاتَ لَا يَأْخُذُ الْمُحْتَالَ مِنْ
تَرْكِتِهِ، لَكِنْ يَأْخُذُ كَفِيلًا مِنَ الْوَرِثَةِ أَوْ مِنَ الْغُرَمَاءِ مَخَافَةَ التَّوَي، وَلَا يَرْجِعُ عَلَيْهِ الْمُحْتَالَ
إِلَّا أَنْ يَمُوتَ الْمُحَالَ عَلَيْهِ مُفْلِسًا (سم) ، أَوْ يَجْحَدَ (ف) وَلَا بَيِّنَةَ عَلَيْهِ، فَإِنْ طَالَ
الْمُحْتَالَ عَلَيْهِ الْمُحِيلُ فَقَالَ: إِنَّمَا أَحَلْتُ بِدَيْنِي لِي عَلَيْكَ لَمْ يَقْبَلْ، وَإِنْ طَالَ الْمُحِيلُ
الْمُحْتَالَ بِمَا أَحَالَ بِهِ فَقَالَ: إِنَّمَا أَحَلَّتْنِي بِدَيْنِي لِي عَلَيْكَ لَمْ يَقْبَلْ

TERCÜMESİ

Havâle: O “Deyn”ler için caizdir “Ayn”lar hariç. (Yani, deynler için caiz ayn’lar için caiz değildir.)

Sahih olur, Muhîl (borçlu), Muhtêl (Muhâlün leh=alacaklı) ve Muhâl Aleyh’in (havale edilen kişi) rızasıyla.

Eğer havâle (işlemi) tamamlanırsa (muhiil borçtan) berî olur (kurtulur, aklanır). Muhîl şayet ölürse onun (muhiil) terikesinden Muhtêl (muhâlün leh) (alacağını) alamaz. Lâkin, vereseden veya borçlulardan iflas etme endişesiyle (korkusuyla) kefil olarak alır. Muhtêl (muhâlün leh) ona (muhiil) rücu edemez (geri dönemez) ancak muhâl aley müflis (iflas ederek) olarak ölmesi durumunda (SİM:Yusuf-Muhammed itiraz etmiş) veya inkar ederse (FE: Şafiî itiraz etmiş) onun (muhal aleyh) aleyhinde (buna karşı) beyyinesi yoksa ona (Muhîl’e rücu eder) geri dönebilir. Muhtêl (Muhalun leh) alacağını muhiil’den (talep ederse) alırsa şöyle der : Senin üzerindeki bana ait bir borcu ihale ettim kabul edilmedi. Deyip rücu eder

Muhiil muhal lehten ihale ettiği şeyi talep ederse şöyle der : Senin üzerindeki bana ait borcumu sen havale ettin kabul edilmedi . Deyip rücu eder

SATIM AKDİ (Sayfa 19)

الْبَيْعُ يَنْعَقِدُ بِالْإِجَابِ وَالْقَبُولِ بِلَفْظِي الْمَاضِي كَقَوْلِهِ: بَعْتُ وَاشْتَرَيْتُ وَبِكُلِّ لَفْظٍ يَدُلُّ عَلَى مَعْنَاهُمَا وَبِالتَّعَاظِي (ف) وَإِذَا أُوجِبَ أَحَدُهُمَا الْبَيْعُ فَلَا خَرُّ إِنْ شَاءَ قَبْلَ وَإِنْ شَاءَ رَدٌّ، وَأَيُّهُمَا قَامَ قَبْلَ الْقَبُولِ بَطَلَ الْإِجَابُ، فَإِذَا وَجَدَ الْإِجَابَ وَالْقَبُولُ لَزِمَهُمَا الْبَيْعُ بِلاَ خِيَارٍ مَجْلِسِ (ف) ، وَلَا بُدُّ مِنْ مَعْرِفَةِ الْمَبِيعِ مَعْرِفَةً نَافِيَةً لِلْجَهَالَةِ، وَلَا بُدُّ مِنْ مَعْرِفَةِ مَقْدَارِ الثَّمَنِ وَصِفَتِهِ إِذَا كَانَ فِي الذِّمَّةِ، وَمَنْ أَطْلَقَ الثَّمَنَ فَهُوَ عَلَى غَالِبِ نَقْدِ الْبَلَدِ، وَيَجُوزُ بَيْعُ الْكَيْلِيِّ وَالْوَزْنِيِّ كَيْلًا وَوَزْنًا وَمُجَازَفَةً؛ وَمَنْ بَاعَ صُبْرَةَ طَعَامٍ كُلَّ قَفِيزٍ بِدِرْهَمٍ جَازَ فِي قَفِيزٍ وَاحِدٍ (سم) ، وَمَنْ بَاعَ قِطْعَ غَنَمٍ كُلَّ شَاةٍ بِدِرْهَمٍ لَمْ يَجْزَ فِي شَيْءٍ مِنْهَا (سم ف) ، وَالْقِيَابُ كَالْغَنَمِ، فَإِنْ سَمِيَ جُمْلَةً الْقَفْرَانِ وَالذُّرْعَانِ وَالْغَنَمِ جَازَ فِي الْجَمِيعِ؛ وَمَنْ بَاعَ ذَرًّا دَخَلَ مَفَاتِيحُهَا وَبِنَاؤُهَا فِي الْبَيْعِ، وَكَذَلِكَ الشَّجَرُ فِي بَيْعِ الْأَرْضِ وَيَجُوزُ بَيْعُ الثَّمَرَةِ قَبْلَ صَلَاحِهَا. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَبِيعَ ثَمَرَةً، وَيَسْتَتْنِي مِنْهَا أَرْطَالًا مَعْلُومَةً وَيَجُوزُ بَيْعُ الْحِنْطَةِ فِي سُنْبُلِهَا، وَالْبَاقِلَاءِ فِي قَشْرِه، وَيَجُوزُ بَيْعُ الطَّرِيقِ وَهَبْتُهُ، وَلَا يَجُوزُ ذَلِكَ فِي الْمَسِيلِ

Bey' (satım) akdi icap ve kabul ile iki mazi lafızla birlikte kurulur, onun şu sözünde olduğu gibi: Sattım ve satın aldım. Ve o ikisinin manasına delalet eden her bir lafız ile ve teâtî (alıp-verme) yoluyla kurulur. (fe): İmam Şafii anlamına geliyor ve Şafii teâtîyi kabul etmiyor anlamında. (Parantez içi harf önceki görüşe karşı çıktığı anlamına gelir) Bey' (satım) akdinde eğer iki kişiden biri icapta bulunursa , diğeri isterse kabul isterse reddeder. İkisinden hangisi kabulden önce kalkarsa îcap sona erer (hükümsüz olur) Eğer îcap ve kabulde bulunulursa (gerçekleşirse) bey' (satım) akdi meclis muhayyerliği bulunmaksızın o ikisiyle (icap ve kabul) zorunlu(bağlayıcı) hale gelir. (Fe) harfi Şafii'nin itiraz ettiğini gösteriyor. Mebi'nin kesinlikle cehaleti nefyeden (ortadan kaldıran) bir bilgiyle bilinmesi gerekir. Eğer zimmette ise Semen'in miktarının ve niteliklerinin (cinsi vb.) kesinlikle bilinmesi gerekir. Kim semen'den bahsederse, o ülkenin galip (çoğunluk, yaygın) nakdi (ödeme aracı olan parası) anlaşılır. Keylî'nin ve Vezni'nin, Keylen (hacim ölçüsü) ve Veznen (ağırlık ölçüsü) ve Mücâzefeten (toptan, yığın olarak) satışı caizdir, Kim bir yiyecek yığının (hububat) her kâfiz'i (tahıl ölçüsü, ölçek) bir dirhem olmak üzere satarsa tek kâfiz için yapılan satış geçerlidir (caizdir). (Yani: bir yığın veya toptan olarak bulunan keyli ve vezni bir mal içerisinde bir birimi üzerinden yapılan satışta sadece o birim üzerinden yapılan satış geçerlidir, birim üzerinden satışı konuşulduğu için birim üzerinde cehalet kalkmış ancak yığın üzerinde cehalet kalkmadığı için yığın üzerinden satış geçerli olmaz-Ebu Hanife) (Sim)(S: İmam Yusuf M: Muhammed eş-Şeybâni) İkisinde bu görüşe itiraz ettiği anlamına geliyor. Kim bir koyun sürüsünü her bir koyun bir dirhem olmak üzere satarsa, onlardan hiçbirinin satışı caiz değildir. (bir önceki yığındaki durumun aynısı geçerli) (Sim Fe) İmam Yusuf, Muhammed eş-Şeybâni ve Şafii bu görüşe itiraz ettiği anlamına geliyor. Elbiseler de koyun gibidir (ikisi de kıyemî maldır) Çünkü toplam ölçüsü ve sayısı belli olan koyunun tamamının (toptan) satımı caizdir. (mesela; 100 ölçek hububatın tamamı şu kadar veya 100 koyunun tamamı şu fiyata gibi) Kim bir ev satarsa onun anahtarları ve binası satıma dahildir. Bir arazinin satımında içindeki ağaçlar gibi (satışta söylenmese dahi). Olgunlaşmadan (çağla, erik vb.) meyvelerin satımı caizdir. İçinden (ondan) belirli bir ölçüsü istisna (hariç) tutulan ürünün satılması caiz değildir. Buğdayın başağında ve, baklanın kabuğunda satımı caizdir. Yol hakkının satımı ve hibesi caizdir. Mesîl'in (su yatağı, dere yatağı) satımı caiz değildir.

SARF AKDİ (Sayfa 20)

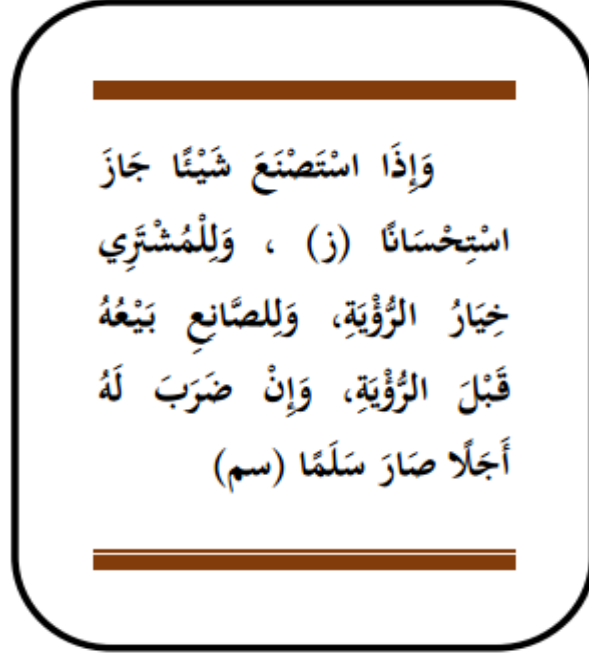
بَابُ الصَّرْفِ وَهُوَ بَيْعُ جِنْسِ
الْأَثْمَانِ بَعْضِهِ بِبَعْضٍ، وَيَسْتَوِي فِي ذَلِكَ
مَضْرُوبُهُمَا وَمَصْنُوعُهُمَا وَتَبَرُّهُمَا، فَإِنْ بَاعَ
فِضَّةً بِفِضَّةٍ أَوْ ذَهَبًا بِذَهَبٍ لَمْ يَجْزِ إِلَّا
مِثْلًا بِمِثْلِ يَدًا بِيَدٍ. وَلَا اعْتِبَارَ بِالصِّيَاغَةِ
وَالْجُودَةِ، فَإِنْ بَاعَهَا مُجَازَفَةً ثُمَّ عُرِفَ
التَّسَاوِي فِي الْمَجْلِسِ جَازَ وَإِلَّا فَلَا،
وَيَجُوزُ بَيْعُ أَحَدِهِمَا بِالْآخَرِ مُتَقَاضِلًا
وَمُجَازَفَةً مُقَابَضَةً، وَيَجُوزُ بَيْعُ دِرْهَمَيْنِ وَدِينَارٍ
بِدِينَارَيْنِ وَدِرْهَمٍ، وَبَيْعُ أَحَدِ عَشَرَ دِرْهَمًا
بِعَشْرَةِ وَدِينَارٍ (ز) ، وَمَنْ بَاعَ سَيْفًا مُحَلًّى
بِثَمَنِ أَكْثَرَ مِنْ قَدْرِ الْحَلِيَّةِ جَازَ وَلَا بُدَّ
مِنْ قَبْضِ قَدْرِ الْحَلِيَّةِ قَبْلَ الْإِفْتِرَاقِ.

TERCÜMESİ

Sarf bâbı, o aynı cins semenin (bedel) birbiriyle satımı (değişimidir). O ikisinin (altın ve gümüş) darbedilmiş (dövülmüş) olanı ve o ikisinin (altın ve gümüş) işlenmiş olanı ve o ikisinin (altın ve gümüş) külçe olanı (tozu) eşittir (birdir). Gümüşe gümüş veya altına altın satarsa caiz olmaz, ancak misli misline (eşit olmak şartıyla) elden ele (peşin) olursa caiz olur. (Yani: altın ve gümüş kendi aralarında satışları ancak eşit miktarda ve peşin olursa caiz olur) İtibar edilmez kuyumculuğuna (şekillendirilmesine, biçimlendirilmesine, işlenmesine) ve kalitesine (iyi ya da kötü olmasına). Şayet onu (altın ve gümüş) toptan satarsa sonra mecliste eşit olduğu bilinirse caiz olur değilse olmaz. (yani: Altın ve Gümüşü bir mecliste toptan satar ve bulunduğu mecliste eşit olduğu bilinirse satış caiz olur, eğer meclis içerisinde eşit olmadığı anlaşılır ve bilinemezse caiz olmaz). İkisinden birinin (altın ve gümüş) diğeriyle fazlalık (biri diğerinden fazla miktarda olacak şekilde) ve toptan olarak kabzetmek suretiyle satışı caizdir. İki dirhemin bir dinara, iki dinarın da bir dirhem karşılığı satışı caizdir. Onbir dirhemin on dirhem ve bir dinara satışı caizdir. Kim süslenmiş (altın ve gümüş) bir kılıç satarsa bedeli, süslemek için kullandığı (altın ve gümüş) miktardan daha çok olursa caizdir. (Yani: süsleme işinde kullanılan altın veya gümüş miktarı ne kadar olursa olsun, süsledikten sonra buna kılıç bedelini de da ekleyip satarsa

caizdir deniyor). Ayrılmadan (mecliste) önce süsleme miktarını kabzetmesi (peşin alması) zorunludur (kaçınılmazdır). (Yani: bulundukları meclisten ayrılmadan önce en azından süslemede kullandığı altın ya da gümüş miktarını peşin olarak kabzetmesi zorunludur deniyor.)

İSTİSNA AKDİ (Sayfa 31)

TERCÜMESİ

Eğer bir şey istisna (tutulursa) yoluyla satılırsa istihsanen caizdir. (ZE: İmam Züfer buna karşı çıkmıştır) Müşterinin görme muhayyerliği vardır. Sanatkar (üretici, işçi) onu (iş, ürünü) müşteri görmeden önce (başkasına) satabilir.(Çünkü müşteri görerek sipariş vermemiştir) Eğer (istisna akdinde) vâde (süre, zaman) belirlenmiş ise selem akdi(ne)(döner) oluşur (Ebu Hanife). (SiM:İmam Yusuf ve İmam Muhammed bu görüşe karşıdır.)(Yani, her iki imama göre de vade belirleme akdin sıhhat şartı olmadığından vade belirlense de belirlenmese de bu istisna akdidir selem akdine dönmez diyerek karşı çıkmışlardır.)

İCARE AKDİ (Sayfa 41)

اعْلَمْ أَنَّ التَّمْلِيكَ نَوْعَانِ: تَمْلِيكَ عَيْنٍ، وَتَمْلِيكَ مَنَافِعٍ.
وَتَمْلِيكَ الْعَيْنِ نَوْعَانِ: بَعْوَضٍ وَهُوَ الْبَيْعُ وَقَدْ بَيَّنَّاهُ، وَبَغَيْرِ عَوَضٍ وَهُوَ الْهِبَةُ وَالصَّدَقَةُ
وَالْوَصِيَّةُ، وَسَيَأْتِيكَ أَبْوَابُهَا إِنْ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى.
وَتَمْلِيكَ الْمَنَافِعِ نَوْعَانِ: بَغَيْرِ عَوَضٍ، وَهُوَ الْعَارِيَةُ وَالْوَصِيَّةُ بِالْمَنَافِعِ عَلَى مَا يَأْتِيكَ؛ وَبَعْوَضٍ
وَهُوَ الْإِجَارَةُ، وَسُمِّيَتْ بَيْعَ الْمَنَافِعِ لَوْجُودِ مَعْنَى الْبَيْعِ، وَهُوَ بَذْلُ الْأَعْوَاضِ فِي مُقَابَلَةِ
الْمَنْفَعَةِ وَهِيَ عَلَى خِلَافِ الْقِيَاسِ، لِأَنَّ الْمَنَافِعَ مَعْدُومَةٌ، وَبَيْعُ الْمَعْدُومِ لَا يَجُوزُ، إِلَّا أَنَّا
جَوَّزْنَاهَا
لِحَاجَةِ النَّاسِ إِلَيْهَا،

TERCÜMESİ

Bil ki temlîk iki çeşittir: Temlîkü Ayn ve Temlîkü Menafi'
(Temlik iki çeşittir: 1- Ayn'ın Temlîki 2- Menfaatin Temlîki)

Temlîkü Ayn iki çeşittir: İvazlıdır (bedelli) ve o bey' akdi olabilir, ve İvazsızdır (bedelsiz) ve o hibedir ve sadakadır ve vasiyyettir, ve inşaallah o bablar (bölümler) size gelecektir.

(Ayn temlîki iki çeşittir: 1- Bir bedel (ıvaz) karşılığında ayn'ın temlik edilmesi, 2- Bedelsiz (ıvazsız) olarak ayn'ın temlik edilmesidir. Bu HİBE, SADAKA, VASIYYET olabilir. Konuyla ilgili bölümler gelecektir inşaallah.)

Temlîkü Menafi' iki çeşittir: İvazsız (bedelsiz)dır, ve o Âriyettir ve sana ulaşan bir menfaati vasiyyettir, ve İvazlıdır (bedelli) ve o İcâredir, ve isimlendirilir (adlandırılır) bey' manası bulunduğu için bey'ul menafi' olarak, ve o harcamaktır (verme) ıvazları (bedelleri) menafi'ler karşılığında (mukabelesinde), ve o kıyasa aykırıdır (hilâf), çünkü menfaatler ma'dumdur, ve bey'ul ma'dum caiz değildir, ancak biz onu caiz kıldık, İnsanların ona olan hacetleri (ihtiyaçları) nedeniyle.

(Menfaatin temlîki iki çeşittir: 1- Bedelsiz (ıvazsız) olarak bir menfaatin temlîki, Bu Âriyet ve Bir şeyin menfaatini vasiyyettir. 2- Bedelli (ıvazlı) olarak bir menfaatin temlîki, Bu İcâredir. Satım (bey') akdi alamı olduğundan menfaatlerin satımı (bey'i) olarak isimlendirilir. Bu menfaat karşılığında bedeli (ıvaz) harcamaktır. Bu da kıyasa aykırıdır. Çünkü menfaatler ma'dumdur (mevcut olmayan). Ma'dumun satımı caiz değildir. Ancak insanların ona olan ihtiyaçları nedeniyle biz onu caiz kıldık.)

HÎBE AKDİ (Sayfa 63)

الهبة تصح بالإيجاب والقبول، وتتم بالقبض، فإذا قبض الموهوب له في المجلس بغير أمر الواهب جاز، وإن قبض بعد الافتراق لم تصح، إلا أن يأذن له الواهب في القبض. وتنعقد الهبة بقوله: وهبت، ونخلت، وأعطيت، وأطعمتك هذا الطعام وجعلت هذا الثوب لك، وأعمرتك هذا الشيء، وحملتك على هذه الدابة، إذا نوى بالحملان الهبة. ولا تجوز الهبة فيما يقسم إلا محوزة مقسومة. وهبة المشاع فيما لا يقسم جائزة. ومن وهب شقصاً مشاعاً فالهبة فاسدة، فإن قسمه وسلمه جاز. ولو وهب دقيقاً في حنطة أو دهناً في سمس فالهبة فاسدة، فإن طحن وسلم لم يجر. وإذا كانت العين في يد الموهوب له ملكها بالهبة، وإن لم يجدد فيها قبضاً، وإذا وهب الأب لابنه الصغير هبةً ملكها الابن بالعقد، فإن وهب له أجنبي هبةً تمت بقبض الأب، وإذا وهب لليتيم هبةً فقبضها له وليه جاز، فإن كان في حجر أمه فقبضها له جائزة، وكذلك إن كان في حجر أجنبي يربيه فقبضه له جائز. وإن قبض الصبي الهبة بنفسه له جاز. وإن وهب اثنان من واحد داراً جاز، وإن وهب واحد من اثنين داراً لم يصح عند أبي

TERCÜMESİ

Hibe, îcâb ve kabul ile sahih ve kabz ile tamam olur. Hibe edilen kimse (mevhûb) onu (malı) kabzederse, Vâhibin emri olmaksızın câiz olur. (meclisten) ayrıldıktan sonra (malı) kabzederse sahih (câiz) olmaz. Ancak Vâhib ona (mevhûb) kabz için izin verirse (sahih) olur.

Hîbe onun şu sözü (kavli) ile kurulur: hibe ettim, bağışladım, verdim, bu yiyecekleri sana ikram ettim, bu elbiseyi sana verdim, bu şeyin senin ömrünü îmar etmesi (uzatması) için verdim, seni bu bineğin (hayvan) üzerinde taşıdım, eğer (bunları) hibe duygusuyla, niyetiyle (hibeyi kastederek) yapmışsa (hibe

olur). Taksim edilebilen şeylerde (mallarda) hibe caiz olmaz ancak taksim edilmiş, (yani bölünmüş, hisseler ve paylara ayrılmış) kısımlara sahip olduktan sonra caiz olur. Taksim edilmeyen şeylerde (mallarda) şâyi hisseli (malın) hibesi caizdir. Kim şâyi hisseli bir malı hibe ederse fasittir. O taksim eder (kısımlara, hisseler ayırır) ve teslim ederse câizdir. Buğdaydaki unu veya susamdaki yağı hibe etse hîbe fâsittir. Öğütüp teslim etse de caiz olmaz. Eğer ayn (eşya) mevh'ub leh'in (kendisine hibe edilen kişi) elindeyse hibe ile o mülkü olur (ona sahip olur.) Kabzettiği şeyi yenilemese dahi . Eğer baba küçük çocuğuna mülkünü hibe ederse çocuk akitle sahip olur (kabza gerek kalmaz). Eğer yabancı bir kimse ona (çocuğa) hibe ederse, babanın kabzıyla hibe gerçekleşir (ait olur). Eğer bir yetime hibe ederse velisi onu (malı) onun adına kabzederse caiz olur. Eğer annesinin korumasında (yanındaysa, kucağındaysa) (yetim çocuk) annesi onun yerine kabzederse caiz olur. Eğer yabancı bir kişinin korumasındaysa (yanındaysa, kucağındaysa) (yetim çocuk) onu terbiye eden (yabancı kişi) onun yerine kabzederse caiz olur. Küçük çocuk kendi adına hibeyi kabul ederse caiz olur. Aynı evde olan bir kişiden iki kişiye hibe edilirse caizdir. Aynı evde olan iki kişiden bir kişiye hibe edilirse sahih değildir Ebû Hanife'ye göre.

VEKÂLET AKDİ (Sayfa 78)

Vekalet kitabı; müvekkil, tasarrufa ehil (sahip) ve yaptığı (anlaşma) ahkamı kendisine bağlayan bir kimse olana kadar sahih olmaz. (akıllı ve balığ olacak) Vekilin ise akledip bilebilmesi ve bunu kastetmesi yeterlidir. (Vekilin akıllı olması yeterlidir.) Kendisinin (aslen) yapması (anlaşması) caiz olan her akit için vekil tayin etmesi de caiz olur. Ve bütün haklarla ilgili husumet hususunun da hadler ve kısas hariç ifa edilmesi (malın teslimi, satış ise paranın teslimi) ve bunu takip etmek (eğer ayıp muhayyerliği varsa) caiz olur (tevabit denilen bütün hususlar). Çünkü müvekkilin ğaybeti halinde (bulunmaması halinde) bunların isti'fası (takibi) caiz olmaz. Dava vekeleti ancak hasmın rızasıyla caiz olur. Müvekkilin hasta ve yolcu olması hali hariç (bu durumda rıza aranmaz). Vekilin kendisine izafe ettiği her akit bey, icare, sulh gibi bütün akitlerde o akdin tevabii (ikinci hükümleri) müvekkili ilgilendirir. Malın teslimi, semenin ödenmesi, gıyabında dava yürütmek gibi akitlerin dışındaki herşey vekile aittir. Kör, köle ve sabii gibi mehcür (kısıtlı) olanlar hariç. Onların akitleri caizdir.

Onların vekil olarak yaptıkları işlemleri, hukuku müvekkillerine bağlıdır. (Bir küçük, vekaletle işlem yaparsa bu yaptığı işlem tevabii denilen malın teslimi, bedelin teslimi müvekkili sorumlu olur) Mal müvekkile teslim edildiği Vekalet müvekkil tasarrufa ehil bir kimse ve yaptığı ahkam kendisine bağlayan bir kimse olana kadar sahih olmaz. (akıllı, baliğ olacak) Vekilin ise akledip bilebilmesi ve bunu kastetmesi yeterlidir. (Vekilin akıllı olması yeterlidir.) istediği zaman vekil onu iade edemez ancak müvekkilin izniyle bunu yapabilir çünkü müvekkile teslim edilmiştir. Müşterinin müvekkile semeni verme hususunda engelleme hakkı vardır. Fakat verirse de caiz olur. Müvekkile izafe edilen bağlanan her akit hususunda hukuku, tevabii müvekkile bağlanır. Nikah, muhalaa, amden, kasten adam öldürmede sulh yapmak , bedel karşılığında köle azat etmek gibi.....

كِتَابُ الْوَكَاةِ وَلَا تَصِحُّ حَتَّى يَكُونَ الْمُوَكَّلُ مِمَّنْ يَمْلِكُ التَّصَرُّفَ وَتَلَزِمُهُ الْأَحْكَامُ،
وَالْوَكِيلُ مِمَّنْ يَعْقِلُ الْعَقْدَ وَيَقْصِدُهُ، وَكُلُّ عَقْدٍ جَازٍ أَنْ يَعْقِدَهُ بِنَفْسِهِ جَازٍ أَنْ يُوَكَّلَ
بِهِ، فَيَجُوزُ بِالْخُصُومَةِ فِي جَمِيعِ الْحُقُوقِ وَإِيفَائِهَا وَاسْتِيفَائِهَا إِلَّا الْحُدُودَ (س) وَالْقِصَاصَ
فَإِنَّهُ لَا يَجُوزُ اسْتِيفَاؤُهَا مَعَ غَيْبَةِ الْمُوَكَّلِ، وَلَا يَجُوزُ بِالْخُصُومَةِ إِلَّا بِرِضَاءِ الْخَصْمِ، إِلَّا أَنْ
يَكُونَ الْمُوَكَّلُ مَرِيضًا أَوْ مُسَافِرًا، وَكُلُّ عَقْدٍ يُضِيفُهُ الْوَكِيلُ إِلَى نَفْسِهِ كَالْبَيْعِ وَالْإِجَارَةِ
وَالصُّلْحِ عَنْ إِفْرَارٍ تَتَعَلَّقُ حُقُوقُهُ بِهِ مِنْ تَسْلِيمِ الْمَبِيعِ وَنَقْدِ الثَّمَنِ وَالْخُصُومَةِ فِي
الْعَيْبِ وَغَيْرِ ذَلِكَ، إِلَّا الْعَبْدَ وَالصَّبِيَّ الْمَحْجُورَيْنِ، فَتَجُوزُ عُقُودُهُمَا، وَتَتَعَلَّقُ الْحُقُوقُ
بِمُوكِّلِهِمَا وَإِذَا سَلِمَ الْمَبِيعُ إِلَى الْمُوَكَّلِ لَا يَرُدُّهُ الْوَكِيلُ بَعِيدٍ إِلَّا بِإِذْنِهِ، وَلِلْمُشْتَرِي أَنْ
يَمْتَنِعَ مِنْ دَفْعِ الثَّمَنِ إِلَى الْمُوَكَّلِ، فَإِنْ دَفَعَهُ إِلَيْهِ جَازَ، وَكُلُّ عَقْدٍ يُضِيفُهُ إِلَى مُوَكِّلِهِ
فَحُقُوقُهُ تَتَعَلَّقُ بِمُوكِّلِهِ: كَالنِّكَاحِ وَالْخُلْعِ وَالصُّلْحِ عَنْ دَمِ الْعَمْدِ وَالْعَتَقِ عَلَى مَالٍ
وَالْكَاتَةِ وَالْمُطْلَقِ عَنْ النِّكَاحِ وَالْمَتَةِ وَالْمَرْأَةِ وَالْأَعْلَانَةِ وَالْأَبَاءِ وَالْأُمَّهَاتِ وَالْأَقْرَابِ

RİBA OKUMA PARÇASI

[بَابُ الرِّبَا] وَهُوَ فِي اللُّغَةِ: الزِّيَادَةُ، وَفِي الشَّرْعِ: الزِّيَادَةُ الْمَشْرُوطَةُ فِي الْعَقْدِ، وَهَذَا إِنَّمَا يَكُونُ عِنْدَ الْمُقَابَلَةِ بِالْجِنْسِ.

وَقِيلَ الرِّبَا فِي الشَّرْعِ عِبَارَةٌ عَنْ عَقْدٍ فَاسِدٍ بِصِفَةِ سَوَاءٍ كَانَ فِيهِ زِيَادَةٌ أَوْ لَمْ يَكُنْ، فَإِنَّ بَيْعَ الدَّرَاهِمِ بِالْدَّنَانِيرِ نَسِيئَةٌ رِبَاً وَلَا زِيَادَةٌ فِيهِ وَعَلَّتُهُ عِنْدَنَا الْكَيلُ أَوْ الْوَزْنُ (ف) مَعَ الْجِنْسِ، فَإِذَا وَجِدَا حَرَمَ التَّفَاضُلُ وَالنِّسَاءُ، وَإِذَا عُدِمَا حَلًّا، وَإِذَا وَجِدَا أَحَدُهُمَا خَاصَّةً حَلَّ التَّفَاضُلُ وَحَرَّمَ النَّسَاءُ (ف) ، وَجَيِّدُ مَالِ الرِّبَا وَرَدِيئُهُ عِنْدَ الْمُقَابَلَةِ بِجِنْسِهِ سَوَاءٌ، وَمَا وَرَدَ النَّصُّ بِكَيلِهِ فَهُوَ كَيْلِيٌّ أَبَدًا، وَمَا وَرَدَ بِوَزْنِهِ فَوَزْنِيٌّ أَبَدًا؛ وَعَقْدُ الصَّرْفِ يُعْتَبَرُ فِيهِ قَبْضُ عَوْضِيهِ فِي الْمَجْلِسِ، وَمَا سِوَاهُ مِنَ الرِّبَوِيَّاتِ يَكْفِي فِيهِ التَّعْيِينُ؛ وَيَجُوزُ بَيْعُ فَلَسٍ بِفَلَسَيْنِ بِأَعْيَانِهِمَا (م) ، وَلَا يَجُوزُ بَيْعُ الْحِنْطَةِ بِالذَّقِيقِ وَلَا بِالسَّوِيقِ وَلَا بِالنَّخَالَةِ، وَلَا الذَّقِيقُ بِالسَّوِيقِ (س) ، وَيَجُوزُ بَيْعُ الرُّطْبِ بِالرُّطْبِ وَبِالتَّمْرِ (س) مُتَمَاثِلًا،

TERCÜMESİ

Ribâ babı: O (ribâ) lügatte (sözlükte) fazlalık demektir.

Şeriatta ise akitte şart koşulan fazlalık ve ziyadedir. Bu fazlalık cins ile mukabele edildiği (değiştirildiği) zaman söz konusu olur.

Şeriatte riba hakkında denildi ki; ziyade olsun olmasın o fasit olan bir akittir. Dirhemleri dinarlarla nesie olarak (vadeli olarak) satsanız ribadır onda fazlalık olmasa da (halbuki burda ziyade de yoktur)

Bize göre (Hanefiler) ribanın illeti şudur, keyl (hacim) veya vezn (ağırlık) ölçüsü (FE: Şafi itiraz etmiştir) -(keyl/hacim,vezn/ağırlık)- cins birliği ile beraber satıldığı zaman hem fazlalık hem de vade haram olur .

Eğer bu ikisi de yoksa fazlalık ve vade helal (câiz) olur. Eğer bunlardan bir tanesi hassaten (özellikle) varsa fazlalık caiz ama vâde haram olur. (FE: Şafi itiraz etmiştir) Ribâ işleyen malın iyisi ve kalitesizi cinsiyle değişimi hainde eşittir. [14

ayar 100gr altın ile 22 ayar 100 gr altın (mübadele) değış-tokuş yapılyorsa ikisi de altındır]

Nâssın keyli olduğı söylenen şey ebediyyen keyli olarak kalmıştır ve veznî olduğı şey ebediyyen veznî'dir.

Sarf işleminin caiz olması için her iki ıvaz'ın mecliste kabzı lazım gelir.

Diğer ribevî mallara gelince ta'yini yeterlidir [bedelinin řu kadar oluğunun belirlenmesi]

Ayn'larda bir fels'in(para,akçe) iki fels (para,akçe) karşılığında satılması caizdir. [Yani, üzerine 50 lira yazan iki kağıt parayla eldeki üzerine 100 lira yazan bir kağıt parayı değışebilirsiniz (mübadele)] (FE: Şafi itiraz etmiştir)

Buğdayın un ile satımı caiz değıldir. Sevîk (buğday, arpa, hurma ezmesi) şeklinde yapılan yiyeceklerle değışim caiz değıldir, nuhâle'de (kepek, elek üstü kalan işe yaramayan artık) caiz değıldir. Dakîk'da (un) sevîk (buğday, arpa, hurma ezmesi) karşılığında satımı yapılamaz. (SiM: İmam Yusuf ve Muhammed itiraz etmiştir)

Taze hurmanın taze hurmayla satışı caizdir. (SiM: İmam Yusuf ve Muhammed itiraz etmiştir) Kuru hurmayla da eşit olarak değışimi mümkündür. (mütemêsil: birbirine benzer şeyler)

DAKİK ,SAKİK ,NUHALE : un çeşitlerinin ismi